Kynning á niðurstöðum þolmarkarannsókna
25. maí 2016: kl. 13:00 - 16:00
Grand Hótel Reykjavík - Hvammur

Samfélagsleg þolmörk og viðhorf heimafólks til ferðaþjónustu

Edward H. Huijbens

Rannsóknamiðstöð ferðamála, Háskólinn á Akureyri

edward@unak.is

Verkefnið

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

- Unnið haustið 2014 – skil mars 2015
- Söfnun og úrvinnsla fyrirliggjandi heimilda, þar sem m.a. er fjallað um: sambærilegar rannsóknir í helstu viðmiðunarlöndum; fræðilega forsendur slíkra rannsókna og aðferðafræðilega greiningu; rannsóknir á viðhorfum heimamanna til ferðaþjónustu á vinsælum þéttbýlisáfangastöðum í nágrannalöndum okkar; þróun ferðaþjónustunnar m.t.t. þessara þátta í öðrum löndum; og fyrirliggjandi gögn um Ísland og einstaka landshluta.
- Undirbúningur spurningakönnunar meðal Íslendinga um viðhorf þeirra til ferðaþjónustunnar.

Rannsóknarspurningar

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

- Hver eru viðhorf almennings á Íslandi til erlendra ferðamanna?
  - Hver eru viðhorf almennings til ferðaþjónustu og þróunar hennar hér á landi?
  - Á hvaða braut áfangastaðurinn Ísland er þegar kemur að þróun greinarinnar og gestakoma hingað til lands?

Könnun gerð af Félagsvísindastofnun HÍ eftir útboð

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

Framkvæmdamáti	Símakönnun
Upplýsingasöfnun	02.10.14-03.11.2014
Fjöldi í úrtaki	2000
Fjöldi svarenda	1167
Brottfall	30
Svarhlutfall - brúttó	58%
Svarhlutfall - nettó	59%

Spurt um viðhorf til:

- Fjölda ferðamanna
- Uppbyggingar greinar
- Áhrif gesta og greinar á náttúru og samfélag
- Sýn á greinina
- Störf í greininni
- Tekjur af greininni
- Bakgrunnsbreytur

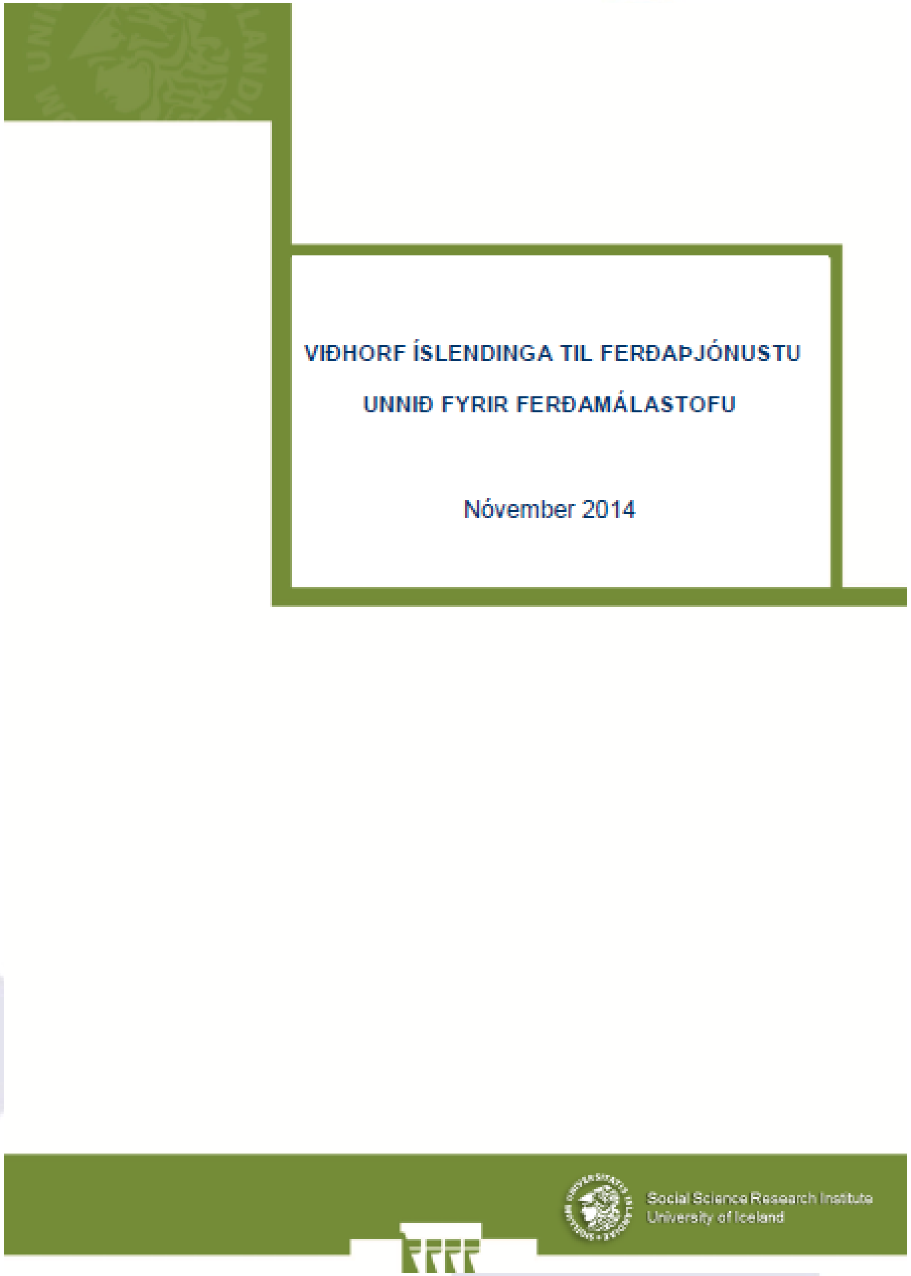
VIÐHORF ÍSLENDINGA TIL FERÐAÞJÓNUSTU

UNNIÐ FYRIR FERÐAMÁLASTOFU

Nóvember 2014

Social Science Research Institute
University of Iceland

Tafla 10. *Hvað finnst þér um fjölda ferðamanna á Íslandi á sumrin, það er í júní, júlí og ágúst?*

	Fjöldi	Hlutfall	Vikmörk +/-	Hlutfall
Alltof lítill	8	1%	0,5%	1%
Heldur of lítill	56	5%	1,3%	5%
Hæfilegur	734	65%	2,8%	65%
Heldur of mikill	232	21%	2,4%	21%
Alltof mikill	95	8%	1,6%	8%
Fjöldi svara	**1125**	**100%**		
Veit ekki	35			
Vil ekki svara	7			
Alls	**1167**			

Tafla 10. *Hvað finnst þér um fjölda ferðamanna á Íslandi á sumrin, það er í júní, júlí og ágúst? - Bakgrunnsgreining*

	Alltof lítill	Heldur of lítill	Hæfilegur	Heldur of mikill	Alltof mikill	Fjöldi	Heldur of mikill eða alltof mikill
Heild	1%	5%	65%	21%	8%	1125	29%
Kyn [óg] (**)							
Karl	1%	6%	68%	17%	7%	538	25%
Kona	0%	4%	63%	24%	9%	587	33%
Aldur [óg] (***)							
18-29 ára	0%	7%	79%	11%	3%	225	14%
30-44 ára	1%	3%	69%	20%	7%	295	27%
45-59 ára	0%	6%	63%	23%	7%	309	30%
60 ára og eldri	1%	4%	53%	26%	15%	296	41%
Búseta [óg] (--)							
Höfuðborgarsvæði	1%	4%	63%	22%	10%	697	31%
Kragi í kringum höfuðborgarsvæði	1%	6%	67%	18%	8%	162	26%
Landsbyggð	1%	5%	69%	20%	5%	265	25%
Lengd búsetu í sveitarfélagi [óg] (–)							
5 ár eða skemur	0%	6%	70%	18%	6%	236	24%
6-10 ár	1%	5%	58%	25%	10%	192	35%
11-20 ár	1%	5%	68%	19%	8%	262	26%
21-30 ár	1%	5%	65%	22%	8%	175	30%
Lengur en 30 ár	1%	5%	62%	22%	10%	248	32%
Menntun [óg] (**)							
Grunnskólamenntun	0%	7%	70%	16%	7%	225	23%
Framhaldsskólamenntun	1%	4%	68%	18%	9%	461	28%
Háskólamenntun	1%	6%	59%	26%	8%	413	34%
Staða á vinnumarkaði [óg] (***)							
Í launuðu starfi	1%	4%	67%	22%	7%	595	28%
Sjálfstætt starfandi/atvinnurekandi	2%	7%	63%	19%	8%	154	28%
Í námi	0%	5%	78%	12%	4%	130	16%
Annað	1%	6%	54%	24%	16%	233	40%
Starfsstétt [óg] (*)							
Stjórnendur og sérfræðingar	2%	4%	65%	25%	4%	289	29%
Iðnaðarmenn, tæknar og sérmenntað starfsfólk	1%	4%	70%	14%	12%	158	26%
Skrifstofu-, sölu- og þjónustufólk	0%	6%	67%	21%	6%	199	27%
Bændur, fiskimenn, véla- og verkafólk	0%	4%	65%	23%	8%	84	31%

Marktækur munur er á hópum; *p < 0,05, **p < 0,01, ***p < 0,001

óg merkir að gögnin uppfylltu ekki forsendur marktektarprófs.

Flokkarnir *Alltof lítill* og *Heldur of lítill* voru sameinaðir í tölfræðiúrvinnslu og er marktekt táknuð innan sviga.

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

Nánari greining gagna

- Áhrif ferðamennsku á heimafólk og áfangastaði
- Greining niðurstaðna úr könnun meðal Íslendinga
- Viðhorf til ferðamanna og ferðaþjónustu
- Áhrif gesta á íslenskt samfélag og umhverfi
- Sýn á ferðaþjónustu og hlutverk hins opinbera
- Ferðaþjónusta og gestir í nærsamfélagi
- Persónuleg tengsl við ferðaþjónustu

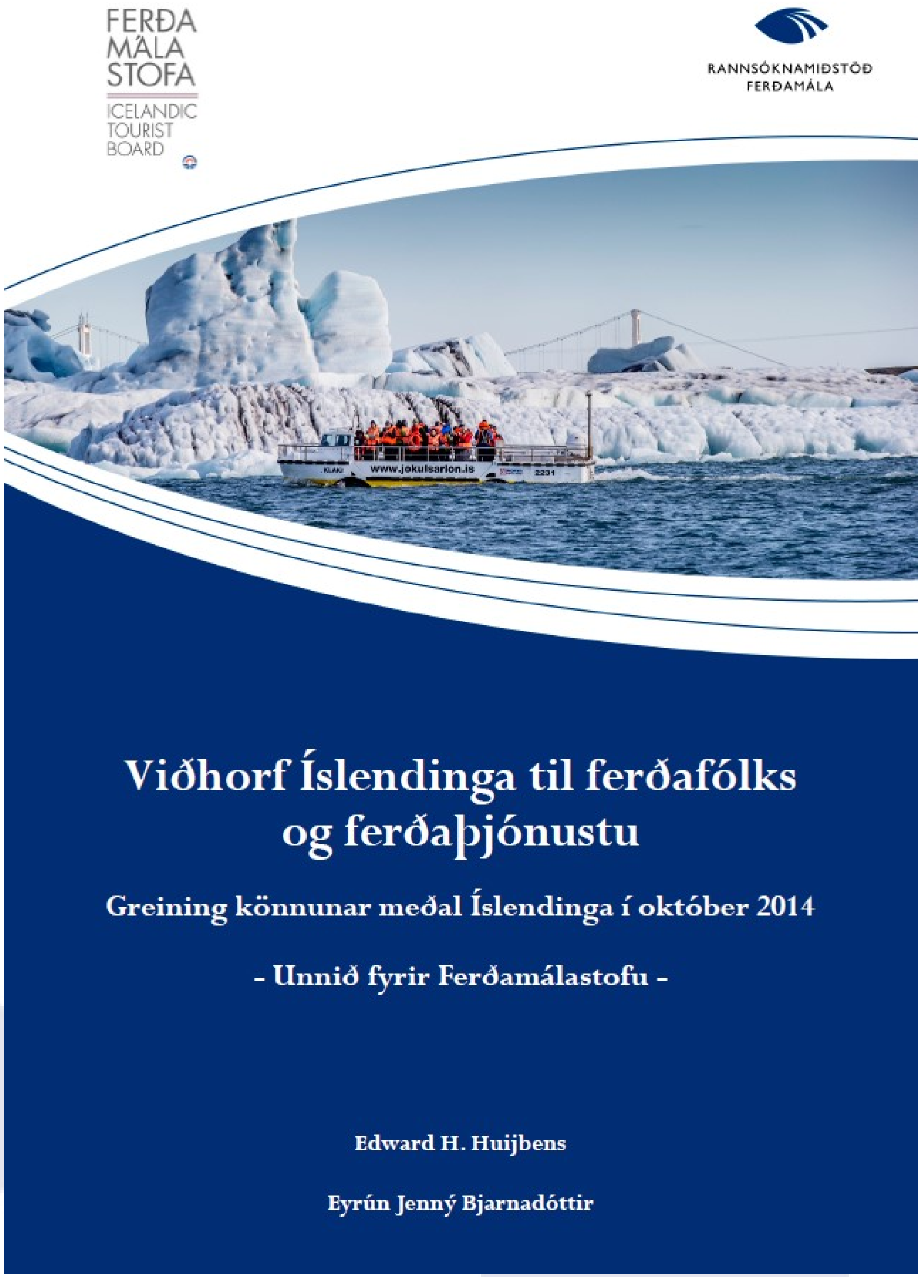

Áhrifaþættir og víddir

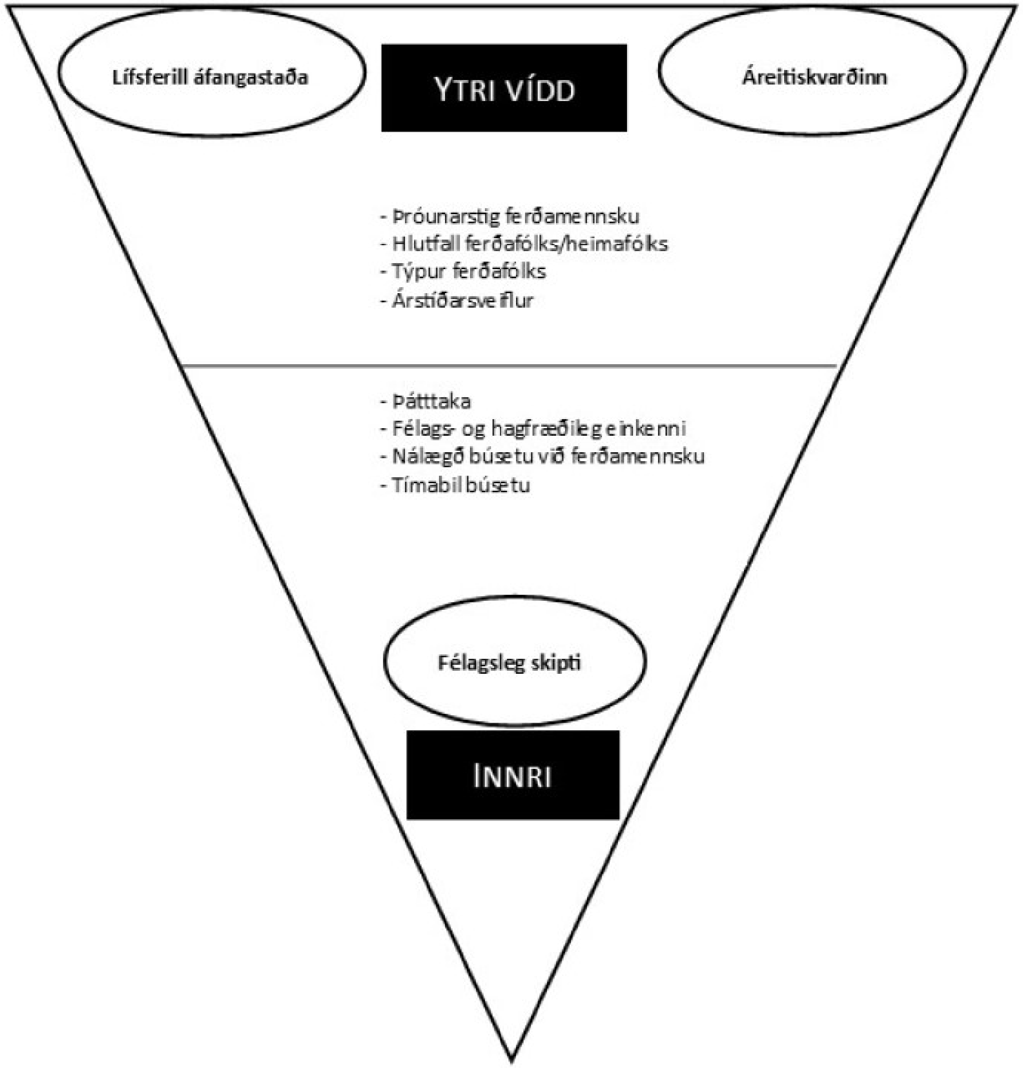

Afstaða til fullyrðinga

Ef fólk telur ferðaþjónustu hafa áhrif á sýn lífsgæði er það yfirgnæfandi að þau áhrif eru jákvæð.

Tafla 6: Samsvörun fullyrðinga um áhrif ferðafólks á náttúru og samfélag og áhrif gestakoma á lífsgæði.

	Telur þú að ferðafólk í þínu sveitarfélagi hafi áhrif á lífsgæði þín							
Mjög og frekar sammála	Já%	Nei%	α	P	X^2	df	r	α
Ferðamenn kenna okkur að meta eigið land	75,4	63,6	0,05	0,001	18,442	4	-0,121	0,01
Ferðamenn spilla náttúru landsins	42,2	48,7	0,05	0,007	14,204	4	0,091	0,01
Ferðamenn stuðla að bættu aðgengi að náttúru landsins	67,8	57,7	0,05	0,017	12,089	4	-0,085	0,01
Ferðamenn spilla upplifun af náttúru Íslands	18,4	25,3	0,05	<0,0001	22,133	4	0,088	0,01
Ferðamenn kenna okkur að meta eigið umhverfi	73,5	60,5	0,05	0,001	19,576	4	-0,128	0,01
Ferðamenn efla hagkerfið	97,1	95,1	0,05	<0,0001	34,067	4	-0,152	0,01
Ferðamenn bæta við fjölbreytileika mannlífsins	97,7	91,7	0,05	<0,0001	40,834	4	-0,163	0,01
Ferðamenn efla þjónustuframboð	93,8	88,3	0,05	<0,0001	51,117	4	-0,184	0,01
Ferðamenn efla verslun í landinu	93,8	91,1	0,05	<0,0001	20,193	4	-0,111	0,01
Ferðamenn takmarka aðgengi annarra að þjónustu	18,5	24,2	0,05	0,016	12,153	4	0,067	0,05
Ferðamenn gera mannlífið einsleitara	6	5,2	0,05	<0,0001	20,315	4	0,073	0,05

Áhrif hagsmuna

...þeir sem engar tekjur hafa af greininni eru heldur líklegri til að meta fjölda gesta of mikinn, en þeir sem tekjur hafa hneigjast frekar að því að fjöldi gesta sé frekar of lítill.

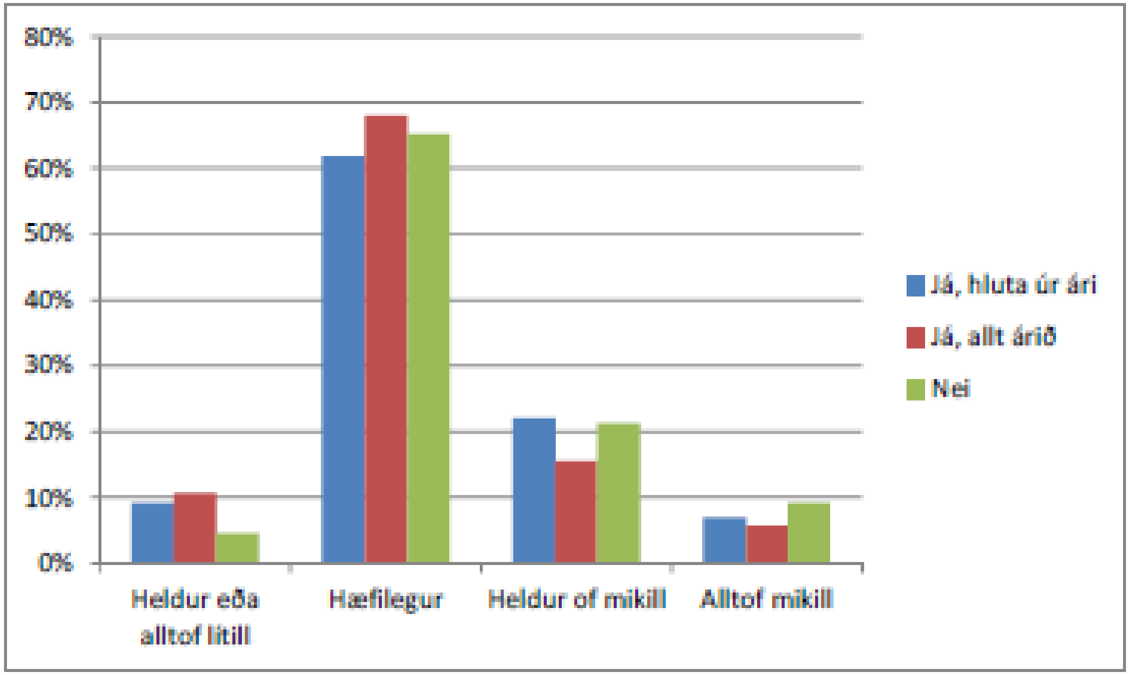

Mynd 7: Tekjur af ferðaþjónustu hluta úr ári eða allt árið og viðhorf til fjölda gesta að sumri.

Mikilvægt er að halda til haga að um fimmtungi (21%) finnst fjöldi ferðamanna heldur of mikill og nærri tíunda hverjum finnst hann alltof mikill (8%) að sumarlagi

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

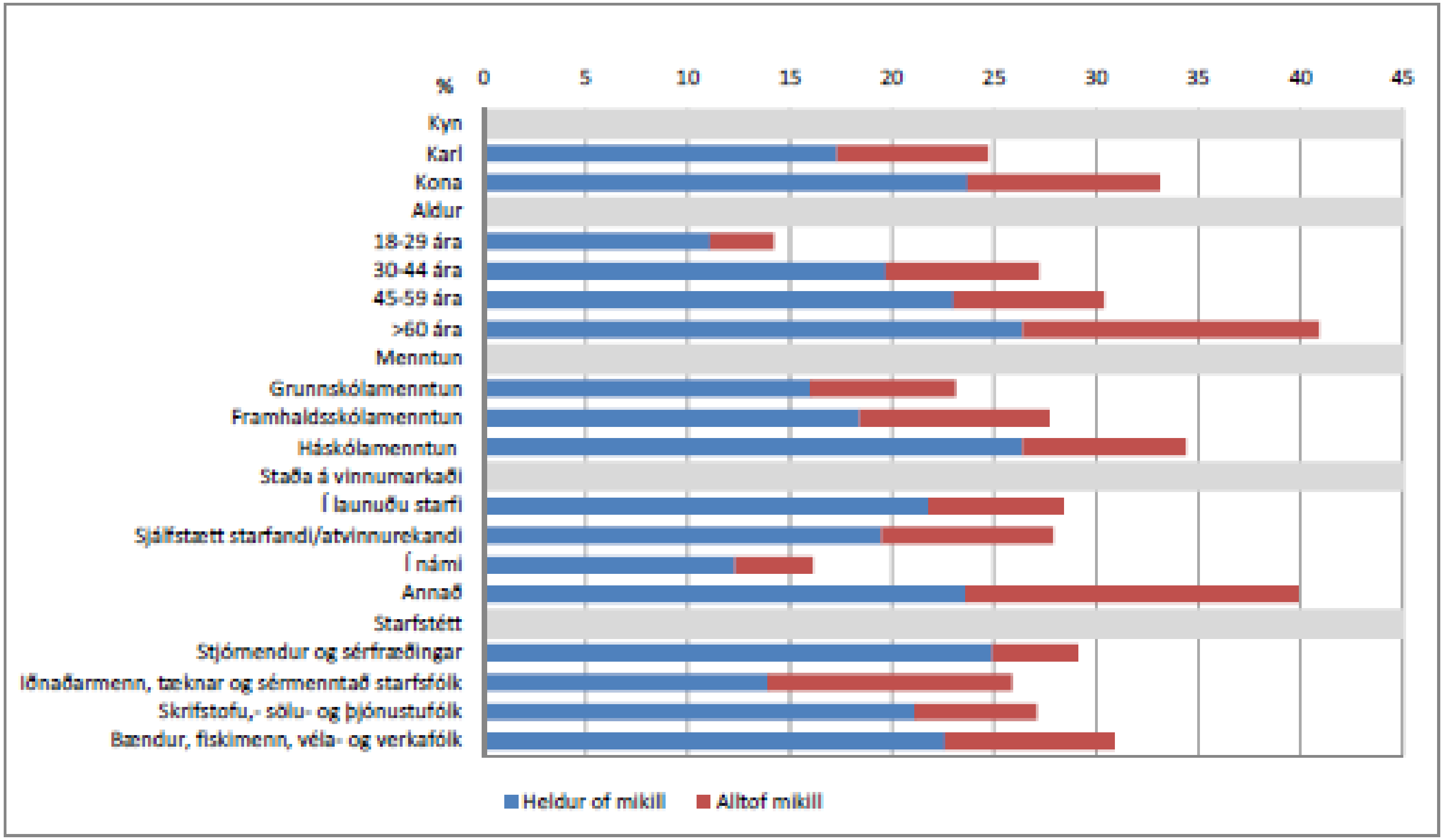

Mynd 8: Bakgrunnsbreytur svarenda sem finnst fjöldi ferðamanna heldur eða of mikill að sumri.

Hvar erum við stödd?

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

Hraður vöxtur enn til framtíðar, en það sem stýrir afstöðu til ferðafólks er tilhögun skipulags og uppbyggingar innviða.

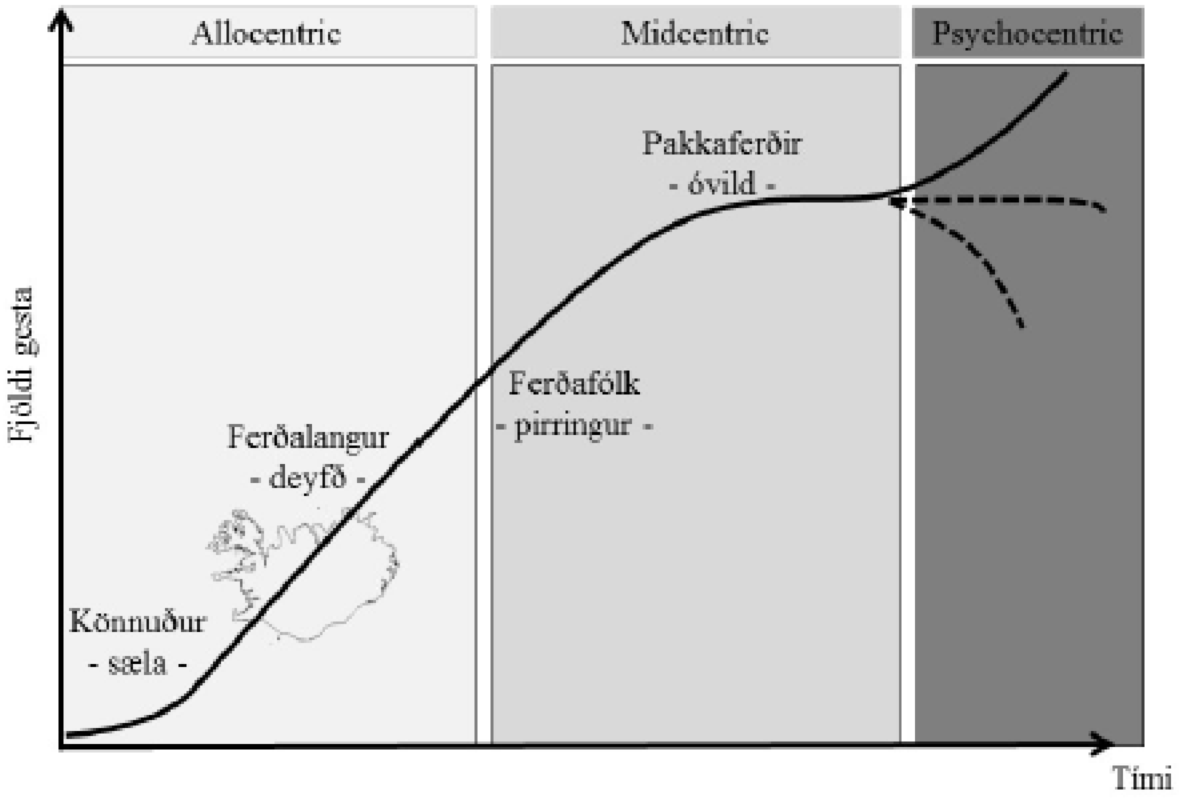

Mynd 9: Staða Íslands á þróunarbraut áfangastaða.

Skjótt geta veður skipast ...

RANNSÓKNAMIÐSTÖÐ FERÐAMÁLA

"… while Iceland is considering a national limit."

Ísland með:

- Koh Tachai
- CinqueTerre
- Barcelona
- Machu Picchu
- Disneyland - California

Travel and transport
Shortcuts

Thank you for not visiting: tourist hotspots that have done a Koh Tachai

Thai authorities have closed the celebrated scuba-diving destination to visitors – but it's not the first 'honeypot' site to take such action

Simon Usborne

Tuesday 17 May 2016 17.40 BST

Shares 243 Comments 38

Save for later

The Thai national parks office is concerned overcrowding will damage the island 'beyond repair'. Photograph: takau99/Getty Images/Flickr Open

The trouble for Koh Tachai was that its beaches were just a little too white, its coral reef too colourful, its marine life too dazzling. Now you can't go there, because Thai authorities have shut it to tourists - the latest and most drastic response to a booming and increasingly itinerant global population.

The island in the Andaman sea is part of the Similan national park and is popular

Hólaskóli
Háskólinn á Hólum

Félagsleg áhrif ferðamennsku og ferðaþjónustu á Íslandi

GUÐRÚN HELGADÓTTIR, ANNA VILBORG EINARSDÓTTIR, GUÐRÚN ÞÓRA GUNNARSDÓTTIR, JÓHANNA MARÍA ELENA MATTHÍASDÓTTIR OG GEORGETTE LEAH BURNS

Hvar vorum við aftur stödd?

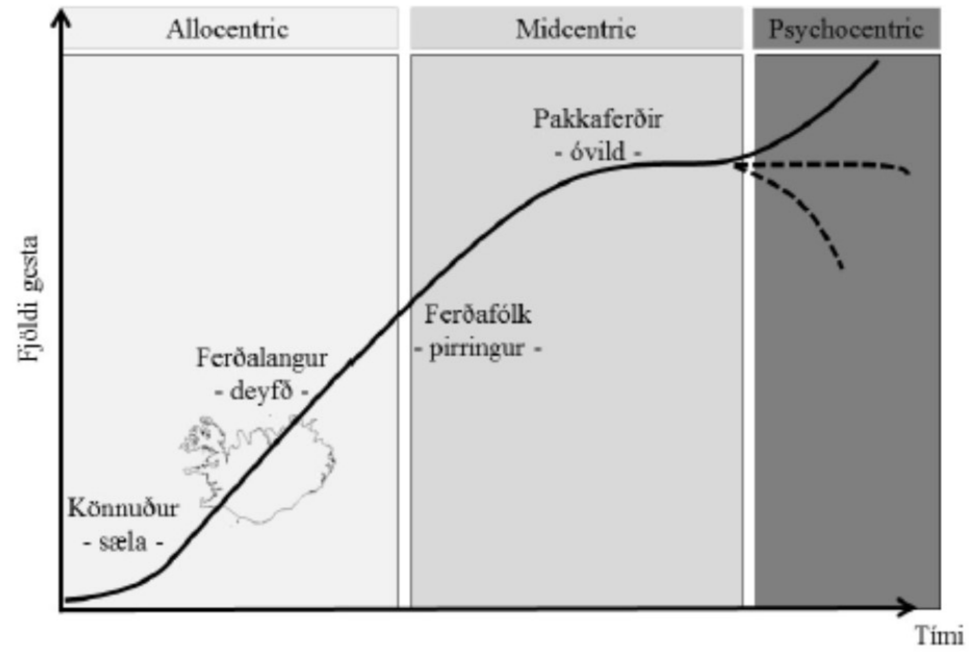

Mynd 9: Staða Íslands á þróunarbraut áfangastaða.

Kenningin um lífsferil áfangastaða gerir ráð fyrir beinu sambandi milli fjölda gesta, tíma og líftíma áfangastaðarins

Spurningin er hvort fjöldi gesta er sú breyta sem hefur mest áhrif á íbúa áfangastaðar

Hvaða áhrif hefur skipulag ferðaþjónustu og stýring ferðamennsku á lífsferil áfangastaðarins?

Félagsleg sjálfbærni

Lífsferill áfangastaða

- við erum ekki að spyrja réttu spurninganna

Áhrif ferðamennsku – eða ferðaþjónustu

- einföldun að hugsa um ferðamennsku/-þjónustu sem ytri áhrif

Lífsgæði

- Lífsgæði íbúa = gæði áfangastaðar, gæði upplifunar

Þróun ferðaþjónustu

- Er greinin á braut sjálfbærrar þróunar eða bara íslensk bóla?

Rannsóknaraðferð - eigindleg

VETTVANGSATHUGANIR

4 sveitarfélög, 8 staðir, 2 rannsakendur, 3 tímar á hverjum stað snemmsumars 2015

Athugað:

Opinbert rými sem íbúar og ferðafólk deilir

Umferð, atferli, aðstæður

VIÐTÖL

25 hálfopin viðtöl við 25 íbúa valda af handahófi

Rætt um:

Upplifun íbúa af ferðafólki og ferðaþjónustu

Hvar mæta íbúar ferðafólki, hver eru samskiptin, hvaða tilfinningar vekja þau?

Viðbrögð við tveim sviðsmyndum um þróun

- Tvöfalt fleira ferðafólk
- Ferðafólk hættir að koma

Helstu niðurstöður

Opinbert rými er fullt af ferðafólki og víða truflar umferð ferðafólks daglegt líf íbúa

Hönnun og skipulag auðveldar ekki samnýtingu íbúa og ferðafólks á opinbera rýminu

Ferðafólk gerir það sem ferðafólk er komið til að gera: Glápa, rápa og hópast

Viðmælendum liggur gott orð til ferðafólks

Viðmælendur eru meðvitaðir um jákvæð efnahagsleg áhrif ferðamennsku í hagkerfinu

Það þýðir ekki að þeir séu jákvæðir gagnvart ferðaþjónustu, skipulagi og stjórnun ferðamála

Meðal viðmælenda gætir efasemda um sjálfbærni ferðaþjónustunnar, þeir óttast að hér sé enn ein íslenska bólan

Þættir sem þarf að fylgjast með

1. **Stuðningur íbúa við ferðaþjónustu og ferðamennsku**
   - Viðmót og samskipti við ferðafólk er mikilvægt viðmið
2. **Aðgengi og nýting íbúa á ferðaþjónustu og almannarýminu**
   - Eykur lífsgæði og eykur aðdráttarafl áfangastaðar
   - Íbúar sem innri viðskiptavinir ferðaþjónustunnar – ekki bara sem ferðafólk
3. **Þekking og færni í samfélaginu**
   - Auðlind sem ferðaþjónustan nýtir
   - Menntun er breyta, sem tengist viðhorfi til ferðaþjónustu
4. **Túristagildrur**
   - Hátt verð, lítil gæði og slæmt orðspor meðal heimafólks – uppskrift að hruni, hvernig gerist það og hvað er til ráða?

Eru Íslendingar þreyttir á öllu þessu ferðafólki?

Nei, Íslendingar eru ekki þreyttir á ferðafólki

- Frekar á ferðaþjónustunni stjórnun og skipulagi ferðamála